

### 4.3 DAVID BRATLIE: MICROWAVES

David Bratlie er diplomutdannet komponist fra Norges musikkhøgskole og er bosatt i Oslo. David var tidlig interessert i instrumentene og så et stort potensial for å realisere kunstneriske ideer han hadde. Han skrev et verk for kvarttonemarimba, kvarttonevibrafon og metallbjeller. Dette verket ble urfremført på Festspillene i Bergen 30. mai 2005 i Håkonshallen. Verket benyttet seg av kvarttonekromatikk, trekvarttonekromatikk, det har en vibrafon del, en kubjelle del og en avslutning med bassmarimba med kubjeller. Verket var et av de første jeg jobbet med og var meget krevende for utøveren.

Jeg jobbet med verket og øvde dette inn gradvis i løpet av høsten 2004, men først på våren 2005 tok jeg fatt på kvarttonekromatikkutfordringene. Verket var langt og inneholdt mange deler. Dette var en stor jobb. Etter å ha testet deler utover høsten og etter samtaler med David, reduserte vi lengden på verket ved å ta ut deler og kutte i seksjoner og konsentrere oss om kvarttonemarimbaen, litt kvarttonevibrafon samt kubjeller med trommer og med tam-tam som overgang mellom disse. Dette gjorde jobben mer overkommelig.

De største utfordringene her var å klare å spille kvarttonekromatikken. Det skulle gå fort og jeg fokuserte mye på om det var lettest å bruke høyre eller venstre arm på kvarttonemarimbaen. Jeg kom etter hvert frem til at jeg måtte variere for å avlaste armene og for å opparbeide meg fleksibilitet. En annen stor utfordring var å få til å spille avslutningen. Jeg skulle spille trommer, kubjeller og marimba samtidig. Kvarttonevibrafondelene var heller ikke lette. Store avstander, pedalteknikk og kølledemping var uvant og tempoet ble under det komponisten hadde tenkt seg.

Dette ble versjonen til urfremføringen i Bergen. Fremføringen gikk etter forholdene bra og publikum responderte positivt.

Jeg fremførte verket i samme versjon på musikkens dag i Oslo to uker senere. Dette resulterte i tanken om å ”rydde” ennå mer til neste fremføring som var Ultima i oktober. Jeg øvde på delene for å få de opp på neste nivå i tempo og dynamikk. Jeg jobbet også med å finne et uttrykk som kunne passe formen. Til denne fremførelsen ønsket David å lage elektronikk som overganger mellom vibrafondelene og marimbadelene. Dette testet vi ut 2 konserter for videregående skoler før en Ultima-ung konsert i Universitetsbiblioteket. David startet og stoppet lydfilene fra cd spiller og jeg spilte materialet vi hadde blitt enig om, bare med mer tyngde og større innlevelse. Stykket hang betraktelig bedre sammen denne gangen, og følelsen for meg var at dette var på vei til å bli et velfungerende verk. Det svake punktet nå var slutten, med de store tekniske utfordringene med å spille kubjeller, tom toms og marimba samtidig å klare å få linjen mot avslutningen til å fungere med ballanse mellom instrumentene og utvikling av komposisjonen. Elektronikken hørtes tilfresstilende ut, og var utledet av musikalsk materiale fra fremførelsen i Bergen. Derimot var følelsen av ikke å ha kontroll på timingen av audiofilene et større problem. Dette var en av mange årsaker til en radikal utvidelse av stipendiatprosjektet. Jeg så behovet og fikk ønsket om å få kontroll på det elektroniske mediet. Følelsen av å berike fremførelsene mine med

disse virkemidlene var overveldende, og mulighetene jeg så for meg tilsvarende. På det konkrete plan så jeg for meg en mer moderne sound og karrieremessig og for utviklingsprosjektet virket det som om det var i denne retningen mye av det jeg syntes var interessant, utviklet seg mot. Mulighetene for å legge på elektronikk, ikke bare som lydfiler i bakgrunn virket tiltalende, og ved å se for seg en prosessert marimba på lik linje med det el gitaristene jobber med presset seg frem. Jeg hadde ingen erfaring med slikt og startet med blanke ark.

Jeg tok dette verket med meg til skolekonsertproduksjonen for barneskolene i mars 2006. Jeg klippet det opp og brukte deler i samarbeid med produsent Hallgeir Frydenlund, og vi kom med forslag som David alltid var positiv til. Materialet var karakteristisk og viste en del av mulighetene for instrumentet samtidig som det var interessant å lytte til, blant annet på grunn av aktivt hendelsesforløp. Jeg lærte meg deler utenat og fikk opp tempoet og variert dynamikk. Formidlingen og overskuddet kom på plass. Jeg brukte lydfilene og hadde på dette tidspunktet kommet i gang med software programmet Ableton Live til avspilling av lyd fra min Laptop. Denne koblet jeg sammen med en MalletKAT som startet lydfilen. Jeg følte på dette tidspunktet at jeg kunne bruke materialet fritt og spille med det. På dette tidspunktet følte jeg at verket begynte å leve og bli mitt.

Jeg gjennomførte over 30 konserter med dette og utbyttet har vært stort. Det har vært til stor hjelp i utviklingen av instrumentalteknikken. Kvarttonekromatikken har utfordret meg til å automatisere bevegelser og opparbeide en følelse og hvor tastene ligger. Det har presset frem en notelesningsteknikk der jeg ikke kan se på instrumentet, men må låse blikket på noten. De forskjellige notasjonsmåtene vi har testet for å tydeliggjøre fraser og rytmikk har belyst utfordringer i samarbeidsformen og kommunikasjonen mellom utøver og komponist i et instrumentalt utviklingsprosjekt der rammene ikke er lagt, men stadig utvikler seg.

Prosjektet med å utvikle et nytt instrument setter nettopp dette på dagsorden, og det instrumentale nivået stiger forhåpentlig i løpet av prosjektet og når du har løst et problem ser det i ettertid ikke ut til å være noe problem og man kan ikke skjønne hvorfor man har brukt så mye tid og energi på noe så opplagt. Og det er en av erkjennelsene som gjør dette verket interessant utover at det kunstnerisk fremstår som godt verk. Jeg visste ikke hva kvarttonekromatikk var før jeg ble konfrontert med det gjennom dette verket. Jeg var ikke bevisst de fysiske problemstillingene ved å øve monotont med en hånd langt fra kroppen, eller stå med bøyd rygg over lang tid. Og gjennom mange fremførelser klarte jeg å få det til å klinge på et nivå som jeg kunne stå inne for. I tillegg var ble de menneskelige relasjonene mellom David og meg utviklet gjennom mange samtaler og refleksjoner. David jobber nå med et verk for to slagverkere på kvarttonestemte slagverkinstrumenter og elektronikk.

Vi har latt verket ligge til desember 2007 for å jobbe mot avslutningskonserten i februar med tanke på å lage tettere link mellom elektronikk og live instrument, samt lage elektroniske lyder til slutten i stedet for kubjellene og trommene. Dette håper vi skal resultere i at det virker mer ensartet og homogent og resultere i at verket blir løftet opp ett nivå.

**David Bratlie om prosessen:**

*Jeg kan bare legge til at det har vært en veldig nyttig prosess for meg også å jobbe på denne måten hvor premissene helt fra starten har vært at det måtte store omveltninger til underveis. Det har gitt en følelse av å være med på noe nybrottsarbeid og det føles alltid godt for en komponist! - selv om det må inngås flere kompromisser enn vanlig*

Alle fremførelser er dokumentert på nettsiden utenom fremføringen i Bergen som ikke eksisterer.

.....**Sideskift**.....